

Asia: VN/10321/2021

Lausuntopyyntö ehdotuksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi Helmi-elinympäristöohjelmasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Helmi-ohjelman tavoitteena on vahvistaa Suomen luonnon monimuotoisuutta ja parantaa elinympäristöjen tilaa muun muassa suojelemalla ja ennallistamalla soita, kunnostamalla ja hoitamalla lintuvesiä, perinnebiotooppeja ja metsäisiä elinympäristöjä sekä kunnostamalla pienvesi- ja rantaluontoa. Ohjelma sisältää 40 toimenpidettä sekä laadulliset ja määrälliset tavoitteet jokaiselle Helmi-ohjelman elinympäristölle sekä poikkileikkaaville teemoille. Helmi-ohjelman toteutus perustuu maanomistajien vapaaehtoisuuteen.

Etelä-Pohjanmaan liitto pitää Helmi-ohjelmaa perusteellisena ja kunnianhimoisena vastauksena elinympäristöjen heikentymiseen ja lajien uhanalaistumiskehitykseen. Erityisen kiitettävää on ohjelman tavoite korostaa Helmi-alueiden valinnassa monimuotoisuuden kannalta tärkeiden elinympäristöjen keskittymiä, yhtenäisiä kokonaisuuksia ja alueiden kytkeytyneisyyttä.

Kunnostus- ja hoitotoimien kohdentaminen laajoiksi kokonaisuuksiksi, elinympäristöjen pirstaleisuuden vähentäminen ja suojelualueiden kytkeytyneisyyden kasvattaminen maanomistajien vapaaehtoisuuteen perustuen on ohjelman keskeisimpiä ja tärkeimpiä tavoitteita. Ohjelmassa korostetaan tiedotuksen, neuvonnan ja toimijoiden yhteistyön merkitystä ja Etelä-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä, että ohjelmassa on mukana myös näitä tavoitteita tukevia konkreettisia toimenpiteitä.

Ohjelman perustuessa maanomistajien vapaaehtoisuuteen, tulisi tämän periaatteen käydä selkeämmin ilmi myös kaikista yksityismaita koskevista tavoite- ja toimenpidekirjauksista. Tällä hetkellä vapaaehtoisuus mainitaan vain joissakin yksityismaita koskevissa kirjauksissa, vaikka periaatteen tulisi olla sama kaikissa vastaavissa toimenpiteissä ja tavoitteissa. Etelä-Pohjanmaan

liitto katsoo, että kirjauksia tulisi tältä osin selkeyttää ja siten korostaa viestinnän ja avoimuuden tärkeää roolia jo ohjelman kirjoitusvaiheessa.

Helmi-alueiden valinnan ja toimenpiteiden kohdentamisen osalta ohjelmassa korostetaan yhteistyötä ja sidosryhmätyöskentelyä. Etelä-Pohjanmaan liitto toivoo, että ohjelma sisältäisi nykyistä selkeämpiä kirjauksia siitä, miten Helmi-ohjelman toimenpiteiden suunnittelu ja valinta kytkeytyvät muuhun alueelliseen maankäytön suunnitteluun, kuten esimerkiksi maakuntakaavoja varten laadittuihin sini-viherrakenneselvityksiin.

Etelä-Pohjanmaan liitto pitää kiitettävänä Helmi- ja METSO-ohjelmien yhteistarkastelua ja keskinäistä kytkeytyneisyyttä, sekä yleisemmin METSO-ohjelman jatkumisen turvaamista.

Etelä-Pohjanmaan liitto huomauttaa, että ohjelman vaikutusten arviointi on tässä vaiheessa puutteellinen ja toivoo, että tuleva vaikutusten arviointi ja ohjelmaan sisältyvä seurantaohjelma suuntaavat toimenpiteiden toteuttamista tarvittavilta osin sen edetessä.

Lausunnon ovat valmistelleet suunnittelujohtaja Antti Saartenoja ja maakuntasuunnittelija Susanna Anttila.

Koskela Maarit
Etelä-Pohjanmaan liitto